

Žrtve trgovine ljudima izgubljene u lavirintu institucionalne zaštite

Bosna i Hercegovina ima uspostavljen pravni okvir za borbu protiv trgovine ljudima. Krivični zakoni BiH, FBiH, RS i BD BiH propisuju krivično djelo trgovine ljudima, ali dosta različito.

Otežavajuća okolnost je što ne postoji posebno uspostavljena legislativa samo za žrtve trgovine ljudima, već se zaštita ostvaruje kroz zakone kojima su regulisana i druga djela

kao i postupanja za sva druga djela.

Također, u BiH nije uspostavljen kompenzacijski fond iz kojeg bi se žrtvama namirivala pričinjena ne/materijalna šteta prouzrokovana krivičnim djelom trgovine ljudima, što dodatno obeshrabruje žrtve da prijavljuju i upuštaju se u postupke.

Stanju pravne nesigurnosti i relativno

malom broju procesuiranih djela trgovine ljudima doprinosi neupućenost i nesenzibiliziranost profesionalaca koji rade na identifikovanju, otkrivanju, procesuiranju slučajeva trgovine ljudima, a posebno na pružanju zaštite žrtvama trgovine ljudima

„Međusektorska saradnja doprinosi smanjenju nedostataka sinhronizacije aktivnosti nadležnih institucija, razvoju minimalnih standarda u domenu ostvarivanja prava, te omogućava da žrtve trgovine ljudima imaju jednak pristup pravima i uživaju jednake mogućnosti u ostvarivanju prava širom Bosne i Hercegovine“

Analiza krivičnih predmeta u oblasti trgovine ljudima

Analizom rađenoj u periodu decembar 2019 - mart 2020 godine na 23 suda u Bosni i Hercegovini, uočena je evidentna potreba za drugačijim pristupom zaštiti i zastupanju interesa žrtve, kao i za većim

uključenjem specijaliziranih servisa podrške u pružanju pravne pomoći i podrške žrtvama trgovine ljudima. Ukupna zatvorska kazna za 18 predmeta koji su analizirani, bila je 42 godine i tri mjeseca, što

je u prosjeku iznosilo 28 mjeseci po predmetu. Kazna naizgled izgleda zadovoljavajuća, međutim samo u jednom od tih slučajeva izrečena je jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 15 godina i 6 mjeseci.

IZJAVA OŠTEĆENE TOKOM POSTUPKA

Jako uznemirena i nekontrolisano plače, te opisuje događaj u kome je pružala seksualne usluge a koji joj se posebno urezao u sjećanje. "Osjećala sam se umrtvljeno poput robota kao da se sve dešava nekom drugom a tokom samog čina sam osjećala neki neprijatan miris koji mi je dugo vremena ostao u nosu. Nakon što sam se vratila kući, odmah sam otišla u kupatilo, dugo se prala imajući osjećaj da sam prljava. Dugo nisam mogla zaspati, osjećala sam nemir, strah. Kad sam uspjela zaspati sanjala sam ružne snove u kojima su se pojavljivale iste osobe. Osjećam se pomalo prazno i tužno, nemam planova za budućnost."

Stvaranje sudske prakse - po prvi put u Bosni i Hercegovini žrtvi trgovine ljudima dosuđena isplata nematerijalne štete u krivičnom postupku

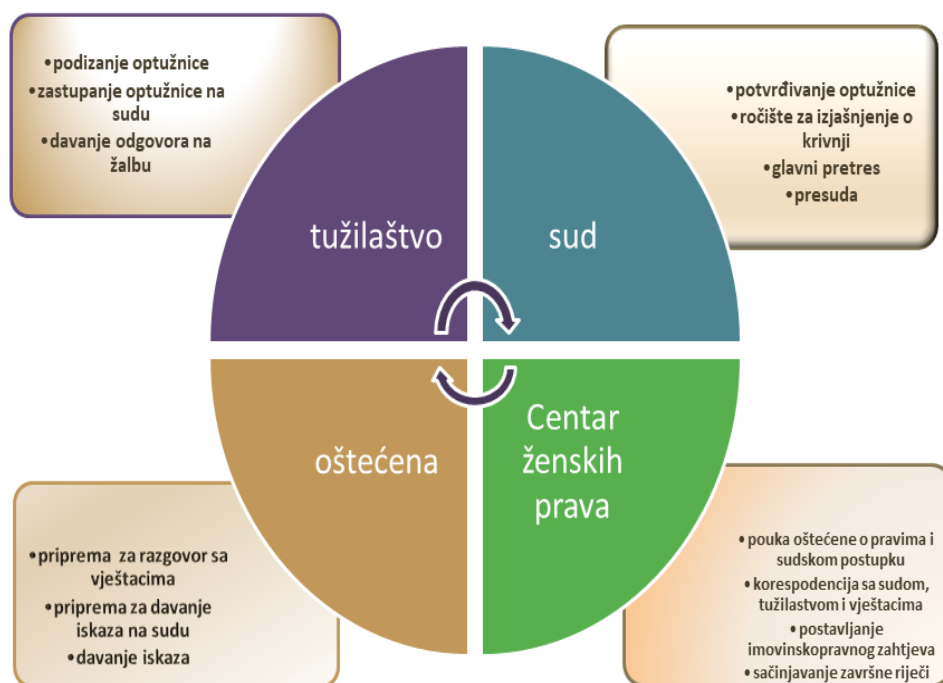
Žrtve trgovine ljudima su često prepuštene same sebi, a gotovo uvijek se radi o pravno neukim žrtvama koje ne poznaju pravni sistem niti krivične procedure. Zbog traume s kojom se nose, nisu u stanju da se samostalno izbore za svoja prava.

Rijetko koja žrtva trgovine ima snage da sama pokuša izaći iz situacije u kojoj se našla.

U takvim momentima neophodna je podrška sistema i društva, koja najčešće izostaje ili je neadekvatna.

Nedostatak pristupa orijentiran prema žrtvi,

zanemarivanje činjenice da se radi o kategoriji u visokom riziku od ponovne viktimizacije, traumati-zacije, nedostatak kom-penzacijskog fonda, su osnovni razlozi zašto se žrtve ne odlučuju za sudski postupak.

Centar ženskih prava putem odjela pravne i psihološke podrške, postao je ogledan primjer dobre prakse saradnje pravosuđa i nevladinog sektora.

Sinergijom i zajedničkim radom postignut je izvanredan uspjeh.

Ovakav rezultat, ženama žrtvama svih oblika nasilja može biti svijetli primjer da je postojeći zakonodavni okvir dobar, i da je u skladu sa međunarodnim standardima.

IZJAVA OŠTEĆENE NAKON POSTUPKA

“Baš vam hvala, mislila sam da nema ništa od tog. Želim samo s vama da nastavim i dalje svoju borbu. Hvala vam na podršci. Jedini ste koji ste mi pomogli kad sam bila na rubu i izgubljena. Niko mi nije objasnio i ukazao na neke stvari kao vi niti imao strpljenja za mene i moje probleme.

Pomogle ste mi u mojoj borbi i bile ste sa mnom do kraja, i znam da ćete biti sa mnom i dalje.

Sad imam planove.

Položila sam vozački što mi je oduvijek bila želja.

Mislim da na ovom svijetu ima i neko mjesto za mene”.

Centar ženskih prava Zenica je u periodu 2018-2020 godine zastupao žrtvu trgovine ljudima u postupku koji se vodio pred Okružnim sudom Banjaluka. Radilo se o krivičnom djelu Trgovina maloljetnim licima radi prostitucije ili drugih oblika seksualnog iskorištavanja, a naše zastupanje se odnosilo na postavljanje imovinskopravnog zahtjeva.

Dana 18.06.2018. godine podignuta optužnica od strane Republičkog javnog tužilaštva Republike Srpske - Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala Banjaluka.

Dana 20.06.2018. godine optužnica potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje Okružnog suda u Banjaluci.

Dana 20.07.2018. godine održano ročište za izjašnjenje o krivnji.

Dana 05.12.2018. godine od strane Centra upućen je dopis Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske - obavijest o datoj punomoći za zastupanje oštećene sa prijedlogom da tužilaštvo izda naredbu za medicinsko vještačenje oštećene, kako bi precizirala imovinskopravni zahtjev.

Dana 11.12.2018. godine od strane Centra upućen je prijedlog Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske da se potrebno neuropsihijatrijsko vještačenje obavi u Zenici, te je predloženo timsko vještačenje iz oblasti medicine, podoblast neuropsihijatrija, te klinička psihologinja.

Dana 08.01.2019. godine sačinjen je nalaz i mišljenje vještaka klinički psiholog, a zatim dana 14.01.2019. godine nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra.

Dana 15.01.2019. godine Okružnom sudu Banjaluka, Centar je poslao prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva.

Dana 22.01.2019. godine održan glavni pretres na kojem je saslušana oštećena i iznesen imovinskopravni zahtjev.

Dana 15.02.2019. godine održan glavni pretres na kojem su iznesene završne riječi.

Dana 20.02.2019. godine donešena je presuda Okružnog suda Banjaluka kojom se optuženi oglašava krivim. Osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od pet godina, te je usvojen u cijelosti postavljeni imovinskopravni zahtjev na iznos od 7.500,00 KM.

Dana 23.05.2019. godine Republičkom javnom tužilaštvu Republike Srpske je dostavljena žalba branioca optuženog, a 27.05.2020. godine Republičko javno tužilaštvo Republike Srpske uputilo je odgovor na žalbu.

Dana 10.09.2020. godine Vrhovni sud Republike Srpske je donio presudu kojom se odbija kao neosnovana žalba branioca optuženog i u cijelosti potvrdio presudu Okružnog suda u Banjaluci, kako u osuđujućem dijelu tako i u dijelu kojim se optuženi obavezuje da isplati iznos od 7.500,00 KM na ime naknade nematerijalne štete.

Na ovaj način predmetna presuda Okružnog suda Banjaluka je ***postala pravosnažna dana 10.09.2020. godine donošenjem presude Vrhovnog suda Republike Srpske.***

*Odjel za pravnu i
psihološku podršku*

ženama:

060/311-19-22

062/960-796

*Online pravna pomoć
putem linka na:*

www.cenppz.org.ba

Menadžment

i

administracija:

032/402-049

E-mail:

czppzz@gmail.com

Sud je prihvatio prijedlog Centra ženskih prava iz Zenice, da se optuženi obaveže da plati naknadu nematerijalne štete u ukupnom iznosu od 7.500,00 KM iz razloga što je tokom postupka na pouzdan način utvrđeno da je oštećena trpila strah kao i duševne bolove. Punomoćnik oštećene Centar ženskih prava je pravilno obračunao visine iznosa primjenjujući Orijentacione kriterijume za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete, da su u prijedlogu predloženi minimalni iznosi uzimajući u obzir Orijentacione kriterijume za utvrđivanje pravične naknade.

Cjelokupan krivični postupak je trajao dvije godine i tri mjeseca.

Prvostepeni postupak pred Okružnim sudom Banjaluka Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala Banjaluka je trajao osam mjeseci.

Postupak pred Vrhovnim sudom je trajao 1 godinu i 3 mjeseca.

Sud je cijenio i to da je oštećena u vrijeme izvršenja krivičnog djela bila maloljetno lice i da se još povremeno javljaju duševni bolovi, da bi ponovno vođenje parničnog postupka nepotrebno štetno moglo uticati na oštećenu samim iznošenjem reprodukcije svih događaja, o čemu se izjasnila i vještak neuropsihijatar, pa kako je prijedlog osnovan, pravilno predloženi iznosi kako u pogledu pretrpljenog straha i duševnog bola zbog umanjenja životnih aktivnosti sud je optuženog obavezao da plati naknadu nematerijalne štete oštećenoj u roku od 30 dana koji rok je propisan kao paricioni rok.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
Gender Centar

Ministarstvo za ljudska prava i
izbjeglice BiH
Agencija za ravnopravnost
spolova BiH

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine
Gender Centar – Centar za jednakost i
ravnopravnost spolova

„Finansijski podržano iz sredstava FIGAP II programa“

Program za implementaciju Gender akcionog plana BiH (FIGAP II program 2017-2020), rezultat je saradnje Agencije za ravnopravnost spolova BiH - Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Gender Centra Federacije BiH i Gender centra Republike Srpske, a njegov je cilj da osigura održivu provedbu Gender akcionog plana Bosne i Hercegovine. Program podržava Kraljevina Švedske, koju predstavlja Ambasada Kraljevine Švedske u Bosni i Hercegovini, putem razvojne agencije SIDA.“